

התנהלות רופאים במהלך שינוי מקום עבודה

פברואר 2018

ד"ר תמי קרני

במהלך השנה האחרונה התפטרה קבוצת רופאים מעבודתם. ההתפטרות הייתה על רקע אי הסכמות מקצועיות ומערכת מעוררת של יחסי העבודה. האירוע גרם טלטלה במערכת הבריאות ובציבור הישראלי. המדיה לא הפסיקה לעסוק בנושא באופן יום יומי במשך חודשים רבים. כל הגורמים המעורבים: המטופלים, בני משפחתם, הרופאים המתפטרים, עמיתיהם לעבודה, המנהלים ומשרד הבריאות יצאו כשידם על התחתונה. נגרמה פגיעה אדירה באמון הציבור.

כיו"ר הלשכה לאתיקה של ההסתדרות הרפואית, קיבלתי לא מעט פניות במהלך התקופה שהיו קיצוניות לכאן ולכאן. חלק מהפונים ביקשו את התערבותי וציפו שאדרוש מהרופאים המתפטרים לחזור בהם מכוונתם "מכיוון שאסור לרופא לנטוש את חוליו". אחרים כעסו על העמיתים אשר הקדישו מזמנם לטפל ב"חולים אשר נעזבו" במחלקה. היו כאלו אשר זעמו על עירוב המטופלים בהפגנות ואחרים הביעו שאט נפש על התבטאויות בתקשורת אשר כוונו למתפטרים.

תחום המומחיות של אותם רופאים סבל וממשיך לסבול מחסר במומחים. הרופאים שהפסיקו לטפל בחולים בתחום מומחיותם מהווים אחוז משמעותי מכלל המומחים בעלי הידע והניסיון בארץ, דבר הגורם עומס יתר על שאר הרופאים בתחום זה.

דילמה כבדה העולה מהתפטרות על רקע חוסר יכולת לספק טיפול רפואי ברמה המיטבית: האם רופא צריך להישאר ולספק פתרונות רפואיים ברמה הכי טובה הנגזרת ממשאבים או הנחיות המוסד הרפואי ולא לעזוב את מטופליו? מנגד, האם כאשר הטיפול אינו מושלם מסיבות מנהלתיות ותקציביות חובתו להתריע עד כדי עזיבת מקום עבודתו ומטופליו?

ביוני 2017 דנה הלשכה לאתיקה במשבר המחלקה ההמטואונקולוגית בהדסה, תוך אזכור פסק הדין של בית הדין לעבודה, שהכיר והגדיר את התפטרות הרופאים כלגיטימית. "מכיוון שהרופאים המתפטרים הכריזו על כוונתם חצי שנה מראש ומסרו מכתבי התפטרות שלשה חודשים מראש, אין לראותם או לכנותם "נוטשים". במהלך הדיון הציבורי רווי היצרים, בשל הקרע הקשה, עלו מילים קשות. אנו מזכירים לכל הרופאים את השבועה – "היזהרו בכבוד חבריכם כי בכבודם כבודכם אתם".

הלשכה לאתיקה פרסמה בשנת 2009 נייר עמדה הנוגע ל"חובות הרופא בסיום יחסי רופא מטופל". בשנת 2006 פורסם נייר עמדה "רופא רשאי להודיע למטופליו על מקום עבודתו החדש". ניירות אלו מתייחסים לחובה האישית של הרופא למטופליו. כללי האתיקה הללו נכתבו כחלק מהפרק יחסי רופא מטופל.

בהתאם לניירות עמדה אלה רשאי רופא להפסיק את הקשר רופא – מטופל בכפוף לשמירת כללים מסוימים.

נייר עמדה זה מתייחס למערכת היחסים בין הרופא, הרופא המנהל, מנהל המוסד הרפואי, רופאים במשרד הבריאות, עירוב המטופלים ומשפחותיהם והתקשורת במשבר.

נייר העמדה :

- רופא רשאי לשנות מקום עבודתו.
- מצופה מהרופא המנהל לכבד את הרופא המשנה את מקום עבודתו ואת רצונו.
- מצופה מהרופא המשנה את מקום עבודתו להתריע על כוונתו לעזוב את מקום העבודה.
- הרופא המנהל רשאי להציג בפני הרופא המשנה את מקום עבודתו את הבעיות העלולות לנבוע מעזיבתו, בשיחה או בכתב ביניהם בדרך המכבדת את שניהם.
- מצופה מהרופא המשנה את מקום עבודתו לסייע, ככל הניתן, בהעברת מידע ובתמיכה מקצועית, לעמיתיו הנשארים במוסד הרפואי או מחליפיו החדשים, לצורך המשך טיפול איכותי במטופלים.
- במצבי חוסר הסכמה או סכסוך, בגין שינוי מקום העבודה, ראוי לצדדים לערב רופא המוסכם הן על המנהל והן על הרופא המשנה את מקום עבודתו, לצורך יישור ההדורים ושמירת כבוד המקצוע.
- אסור לרופא המנהל ולרופא המשנה את מקום עבודתו להשתמש במטופלים ובבני משפחתם כגורמי לחץ על העוזב או ההנהלה הרפואית של המוסד.
- השימוש במדיה אסור לצורך העלבה וניגוח רופאים מטפלים, רופאים המשנים את מקום עבודתם, רופאים ממלאי מקום ומנהלים רפואיים ורופאים ככלל.
- מניעת העסקה של רופאים במוסדות רפואיים כ"עונש", אמצעי לחץ או הפחדה ראוי לגינוי. כל רופא בכל תפקיד צריך להתריע על כך ולפעול למימוש הידע והניסיון הרפואי של הרופאים לטובת המטופלים.
- הלשכה לאתיקה תפעל לידע ולהזכיר למעורבים בסכסוך מסוג זה את כללי האתיקה הרלוונטיים.